

מנחות ס

משה שווערד

1. תוספות מנחות דף ס/א

וקצת קשה בתרומה דכתיב (דברים טו) תתן לו אמאי חיטה אחת פוטרת את הכרי ניבעי כזית כנתינה דשמעתין ואין לומר דחיטה אחת לאו דוקא דהא אמרינן בסוף מסכת ע"ז (דף עג:) דטבל בכל שהוא דכהתירו כך איסורו ובמסכת פיאה בשמעתא קמיייתא בירושלמי משמע דאין לה שיעור כלל והא דלא תני לה בהדי הנך דאין להם שיעור משום דאין אדם עושה כל גורנו תרומה משום דכתיב ראשית ששיריה ניכרין ומתן בהונות אין שייך להזכיר כאן דלא שייך בהו לא פרוטה ולא כזית:

2. תוספות גיטין דף כ/א

דילמא נתינת גט הוא - וכן שלף איש נעלו ונתן לרעהו (רות ד) לא בעינן שוה פרוטה אע"ג דכתיב ונתן וכן גבי תרומה חטה אחת פוטרת את הכרי אע"ג דכתיב (דברים יח) תתן לו ובמתנות דם חטאת ובמתנות בהונות אין בו שיעור והא דאמר אבא שאול בפ' כל שעה (פסחים דף לב:) דזר שאכל תרומה לא מייחייב בפחות משהו פרוטה משום דכתיב (ויקרא כב) ונתן לכהן וגו' ואין נתינה בפחות משהו פרוטה היינו משום דתשלומי תרומה ילפינן מתשלומי מעילה דתרווייהו תשלומי קדש מיקרו וגמרי בהט חט מהדדי ולמאן דבעי בכריתות (דף ו:) ואשר יתן ממנו על זר שתהא נתינה בכזית היינו משום דסיכה היא ואפקה בלשון נתינה לאפקי ממשמעות דסיכה קאתי דמשמע כל שהוא וצריך נתינה חשובה כמו ונתן לכהן את הקדש (ויקרא כב) דהוי בכזית לרבנן דאבא שאול וכן לא יתן עליה לבונה דבפרק כל המנחות (דף ס.) מצריך כזית היינו משום דשני מלשון שימה דאתחיל בה לא ישים עליה שמן או משום דומיא דהקטרת לבונה בחוץ דהויא נמי הקטרת איסור דהוי בכזית:

3. שפת אמת על מנחות דף ס/א

בא"ד וקצת קשה בתרומה כו'. אפשר ליישב דא"נ דלכהן צריך ליתן כדי נתינה ומ"מ חטה אחת פוטרת להוציא מידי טבל דע"ז ליכא שיעורא. וכשמצטרפין בידו עד כדי נתינה מכמה הפרשות אז נתנו לכהן. [כן נראה בפ"י הרא"ש (פ"ח דפאה מ"ו) וכ"כ להדיא בתוס' רי"ד בקידושין (נ"ח ע"ב) ועי' במל"מ (פ"ו מה' מת"ע) שהאריך בזה]:

4. ספר מנחת חינוך - מצוה קכה, קכו - אות ז

[ז] ואסור ליתן לבונה על המנחה לאחר שנתקדשה בכלי או על הקומץ, ואם נתן עבר בלאו לא יתן עליה לבונה, ועל השיריים אינו עובר כדלעיל [אות ד']. ודוקא כזית לבונה אפילו על משהו מן המנחה עובר בלאו, ופוסל כל זמן שהלבונה עליה, אבל אם רוצה מלקט הלבונה וחזרה המנחה להכשרה. ואם נתן לבונה שחוקה שאינו יכול ללקט, הרי זו פסולה מספק כיון דלא מיבלעי במנחה, אבל לוקין דעבר על הלאו תיכף בנתינה אף שלקט אחר כך. אבל פחות מכזית לבונה אינו עובר ואינה פסולה, ואפשר דאסור ליתן אף פחות מכזית מטעם חצי שיעור, ואפשר דכאן ובשמן לעיל [אות ד'] כיון דלאו איסורי מאכלות אין חצי שיעור אסור. ובודאי מצטרף אם נתן חצי כזית וחזר ונתן חצי כזית אפילו בזמן מרובה, כיון דלאו איסורי מאכלות ניהו מצטרף ביותר מכדי אכילת פרס [כדלעיל שם]. ופשוט דכאן [ובשמן] לעיל אם אחד נתן חצי כזית והשני נתן חצי כזית והשלימו, בודאי אף השני פטור, דהלאו קאי על האיש וצריך שיעור שלם, אך בודאי המנחה פסולה, דיכול להיות דאף אם נפל כזית לבונה או שמן מעצמו על המנחה מ"מ פסולה, דלא תלוי דוקא אם עבר בלאו רק המנחה פסולה בכל פנים, כן נראה פשוט. ואני מסופק אם נתן חצי כזית לבונה ואחרי זה ליקט החצי כזית וחזר ונתן עוד חצי כזית אם לוקין, כיון דגזירת הכתוב דלא יתן כזית לבונה א"כ עבר אף שהחצי כזית הראשון לא היה בשעה שנתן השני, או דילמא דצריך שיהא הכזית בבת אחת, ודוגמא לזה מצינו במאכלות אסורות דאכל חצי כזית והקיא [עיי' חולין ק"ג ע"ב]. ובפרי מגדים בפתיחה להלכות שבת [ד"ה נסתפקתי אם] חקר גבי שבת כהאי גונא אם לא היה החצי שיעור הראשון בעולם כשעשה חצי שיעור השני עי"ש, הכא נמי אני מסופק אפשר דחייב בכל ענין כיון דהיה כזית, או דילמא כזית בבת אחת בעינן היינו שיהיה כל הזית מונח, וצ"ע:

5. ספר טעמא דקרא (פרשת ויקרא)

הקרבות כהנים משלחן גבוה קוצו דנותנין להקב"ה והוא נותן פרס משלחנו לכהנים וזבוחים שיש בהן סמיכה ושחיטה וכי ניכר שנותן הכל לגבוה ואחרי הוריקה והקטרה זוכה הכהן משלחן גבוה אבל במנחה אין עושה כה כלום ובמה ניכר שנותן הכל לגבוה שנראה שרק הקומץ נותן לגבוה ולכן אמרה תורה להגיש כל המנחה וכוה ניכר שנותן הכל לגבוה ואח"כ מקבל הכהן חלק השירים משלחן גבוה אבל במנחת כהנים ומנחת כהן משיח כיון שבלא"ה כולה נקטרת לגבוה אין כאן ענין להגשה ואין צורך להגיש זו דעת ר"ש ולכן ממעט לה.

במנחות ס' א' רש"א מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן הגשה לפי שאין בהן קמיצה וכל שאין בהן קמיצה אין בהן הגשה, לכאור צ"ב מה טעם הוא זה אדרבה אם אין בהן קמיצה וכולו לשמים הרי הוא חמור יותר ולמה נפקע מהגשה, וי"ל דענין הגשה הוא משום דכל

6. תוספות מנחות דף ט/א

מקמיצה ואילך מצות כהונה - הגשה ותנופה נמי בעו כהונה שאין זר קרב אצל המזבח אלא הכא בד' עבודות שבמנחה איירי שמתחילין משעת קמיצה ומיהו בלאו הכי נחא דליכא תנופה אלא במנחת עומר וקנאות כדתנן בפ' כל המנחות באות מצה (לקמן סא.) ובמנחות קנאות אין יציקה ובלילה דלית בה שמן ובמנחת העומר אע"ג דטעונה שמן לא כתיב בה וקמץ הכהן:

7. ספר ויקרא פרק ו

(ז) וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני ידוד אל פני המזבח:

8. ספר ויקרא פרק ב

(ח) והבאת את המנחה אשר יעשה מאלה לידוד והקריבה אל הכהן והגישו אל המזבח:

9. ספר גור אריה על ויקרא פרק ב פסוק ח

[כה] והגישו [הכהן] אל המזבח. ולא כמו "והקריבה" שהוא בבעל המנחה, דהא לפני זה כתיב "והקריבה אל הכהן", אם כן מכאן ואילך בכהן הוא מדבר ("כ"ה ברא"ם):

10. העמק דבר על ויקרא פרק ב פסוק ח

והקריבה אל הכהן. כל שאפשר להטריח את הבעלים לקרב יותר להגשת המזבח ראוי לעשות כן בעצמו כמש"כ לעיל בעולה:

11. חידושי הריטב"א מסכת קידושין דף לו עמוד א

הגשה דכתיב הקרב אותה בני אהרן. הקשה רבינו תם ז"ל דהא הגשה קודם קמיצה היא והיכי אמרינן במנחות (ט' א') ומקמיצה ואילך מצות כהונה אבל קודם קמיצה כשירה בזר דהא הכא ממעטינן מהגשה אפילו בנות אהרן וכל שכן זרים, ותירץ דני אמרינן התם מקמיצה ואילך מצות כהונה לאו בכל דוכתא דכתיב בה קמיצה אלא מקמיצה של אותה פרשה שאין בה הגשה בבני אהרן ולימד שהבאה ובלילה ויציקה בבעלים. אבל הגשה דכתיב בפרשה אחרתי שיש בה קמיצה אע"פ שהיא קודם קמיצה מצותה בבני אהרן ופסולה בנשים ובזרים.

12. רש"י מסכת סוטה דף יט עמוד א

היה נוטל את מנחתה - הבעל דהא אמרינן דאין מצות כהונה במנחות אלא מקמיצה ואילך והגשה נמי תחילת קמיצה היא שאין זר קרב למזבח אבל קידוש כלי ויציקה ובלילה שטעונות שמן כשר בזר.

13. תוספות מסכת מגילה דף כ עמוד ב

לקמיצה ולהקטרה דכתיב ביום צוותו - אבל שחיטה לא מפקינן מהאי קרא דלאו עבודה היא שהרי כשרה בזר וקרא משתעי בעבודה דכתיב להקריב את קרבניהם וכן תנופה והגשה אין צריך בהו כהן במנחה לפני הקמיצה.

14. רבי עקיבא איגר מסכת קידושין דף לו עמוד א

תוד"ה הסמיכות והתנופות וההגשות נראה דמהגשות כו' ובמגילה דף כ' ב' ד"ה לקמיצה כ' תוס' וכן תנופה והגשה א"צ כהן וכו' ודבריהם תמוהים לי דמלבד דסתרי לדבריהם דהכא גם הא מקרא מלא זאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן וצע"ג.

15. שטמ"ק אות א [ס:]

16. שפת אמת על מנחות דף ס/ב

בגמ' והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה וכה"א והקריב אותה אל המזבח. לכאורה תמוה כיון דמפורש והקריב אותה היינו הגשה ולמה לי והקריבה. וצ"ל בדוחק דהו"א להקריבה אצל המזבח אבל לא הגשה ממש כיון דשינה קרא דבכל מנחות כתיב והגישו והכא כתיב והקריב. ועי' רש"י בחומש דפי' והקריב זה הגשה וצ"ע:

17. מהרש"א חידושי הלכות מסכת סוטה דף יט עמוד א

בד"ה הניף והגיש בירושלמי יליף הא דאמר בפרק כל המנחות והבאת כו' והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשות עכ"ל כצ"ל ואין להקשות ל"ל לרבות הגשה לסוטה מוהקריבה דכתיב גבי שאר מנחות הא בגופה דמנחת סוטה כתיב והקריב אותה אל המזבח וכפרש"י ד"ל לפי הירושלמי דלא משמע ליה מוהקריב דגבי סוטה הגשה אלא מרבויה דוהקריבה דכתיב בשאר מנחות דכתיב גביה והגישו וק"ל: